

دولت‌ها و امارت‌های

کرد

در دوره میانه و جدید

مرکز مطالعات کردی زاخو در دانشکده علوم انسانی دانشگاه زاخو هفتمین کنفرانس بین‌المللی خود را با عنوان (دولت‌ها و امارت‌های کرد در دوره میانه و جدید) در تاریخ 3 و 4 مه 2023 برگزار می‌کند.

(+964 (0) 751 536 1550)
hum.isc2023@uoz.edu.krd

شیوه نامه نگارش مقالات

1. کمیته عملی کنفرانس، مقالات را به زبان‌های کردی، عربی، انگلیسی، ترکی و فارسی دریافت می‌کند.
2. خلاصه پژوهش نباید بیشتر از (500) واژه باشد. کلمات کلیدی، بایستی 5 واژه باشد.
3. حجم مقاله نباید بیشتر از (10000) کلمه باشد.
4. قلم‌های زیر برای نوشتن مقالات پژوهشی استفاده گردد: برای کردی (Unicode)، عربی (Simplified Arabic) و انگلیسی (Times New Roman).
5. مقالات با روش علمی معروف به (روش هاروارد) نگارش شوند.

تواریخ مهم

1. ارسال چکیده پژوهش تا تاریخ: 1 نوامبر 2022.
2. پذیرش یا عدم پذیرش چکیده پژوهش: 15 نوامبر 2022.
3. ارسال فایل کامل مقاله تا تاریخ: 1 فوریه 2023.
4. اطلاعیه قبول یا رد پژوهش در تاریخ: 1 مارس 2023.
5. کنفرانس در تاریخ (3 و 4 مه 2023) برگزار خواهد شد.

تعریف کلی:

در محافل دانشگاهی و عمومی گفته می‌شود که «کردها در تاریخ دولتی نداشتند» یا اینکه دولت‌ها و امارت‌های کرد در دوران گذشته مانند دولت‌هایی بوده‌اند که فاقد قرار و تصمیم‌گیری مرکزی بوده‌اند. این دیدگاه به صورت گسترده در دوره ظهور دولت‌های ملی در قرن نوزدهم و بیستم میلادی پدید آمد. به ویژه اینکه کردها توانایی ایجاد دولت ملی در سرزمین تاریخی خود یعنی «کردستان» نداشتند. بر اساس همین دیدگاه و روند تاریخی، مرکز مطالعات کردی زاخو تصمیم گرفت هفتمین کنفرانس خود را با موضوع دولت‌ها و امارت‌های کرد در دوره میانه و جدید، با هدف کاوش در تاریخ، فرهنگ، تمدن و تأثیرات آنها برگزار کند.

در قرون وسطی «اسلامی» به‌ویژه بین سده‌های نهم و یازدهم میلادی، دولت‌ها و امارت‌های کرد پدید آمده‌اند که در تاریخ سیاسی و تمدنی کردستان و خارج از آن سابقه طولانی داشتند، مانند: دولت روادی، دولت شدادی، دولت حسنویه، دولت عیاری (عنازی)، دولت دوستکیه- مروانی و دولت ایوبی در کردستان.

پس از سقوط این دولت‌های کرد توسط ترکان سلجوقی در اواخر خلافت عباسیان، کردستان شاهد پیدایش دولت‌ها و امارت‌های بسیاری در جریان حمله مغولان به کردستان در قرن سیزدهم میلادی بود. فروپاشی خلافت عباسی و سقوط بغداد به دست مغولان در سال (۱۲۵۸م) منجر به پیدایش تعدادی از مراکز قدرت در کردستان شد که برخی از آنها به دست خانواده‌های فتنه‌خیز به دولت‌ها و امارت‌های قدرتمند تبدیل شدند. بنابراین طوایف کرد مجبور شدند برای محافظت از خطرات اطراف خود به خود تکیه کنند و از این رو رهبران طایفه‌ای شکل گرفتند که راه را برای ظهور امارت‌های بزرگ و قدرتمند هموار کردند. و پس از آن امارت‌های کرد گسترش یافتند و به گفته شرفخان بدلیسی که در کتاب (شرفنامه) آمده است نزدیک (۴۸) امارت کرد تشکیل شده‌اند که در طول و عرض کردستان حکومت می‌کرده‌اند. برخی از آنان حکومت‌های قدرتمندی تشکیل دادند، مانند: اردلان، حکاری، بهدینان، بوتان و حصن کیف، و برخی از آنان نیز دارای قدرت کم اهمیت‌تری بودند، مانند: خیزان، پالو، چمشگزک، برتک و...

ظهور دولت صفوی در سال (۱۵۰۱م) و نبرد چالدران که در شمال کردستان بین دولت‌های عثمانی و صفوی در سال (۱۵۱۴م) روی داد، بیشترین تأثیر را بر آینده امارت‌های کرد داشت. دولت عثمانی، در آغاز

سیاست خاصی را در قبال کردستان دنبال می‌کرد. این سیاست، به نوعی ترک کردستان برای کردها و عدم دخالت در امور کردها بود. این سیاست از دیرباز توسط سایر دولت‌ها و سلسله‌هایی که کردستان را داخل مرزهای آن قرار داده‌اند اجرا می‌شد و در چارچوب سازمان‌ها و بینش اداری خود گنجانده بودند، اما دورنمای سیاست عثمانی به زودی به حاکمیت مرکزی عمومی و فشار بر این امارت‌های کرد تبدیل شد. این امارت‌ها در قرن نوزدهم به طور قابل توجهی کوچک و ناپدید گشته و تا سال (۱۸۰۱م) به طور کامل از صحنه سیاسی کردستان حذف شدند.

اهداف کنفرانس:

علیرغم اهمیت دولت‌ها و امارت‌های کرد و نقش‌هایی که از لحاظ سیاسی و اجتماعی - فرهنگی ایفا نموده‌اند، اطلاعات تاریخی در مورد آنها بسیار اندک است. یکی از اهداف اصلی کنفرانس، روشن ساختن همه زاوایای سیاسی - نظامی، اجتماعی - فرهنگی و اقتصادی دولت‌ها و امارت‌های کرد در دوره میانه و جدید است. به علاوه کوششی است برای ارائه ایده‌های جدید و بازنویسی تاریخ برخی از آنها که در دوره میانه می‌زیسته‌اند. همچنین تاکید بر تاریخ امارت‌های کرد در دولت‌های عثمانی و ایران، به ویژه پس از رونمایی از بسیاری از اسناد مربوط به آن دوره. در این راستا تاکید ویژه روی اسنادی است که در آن سیاست‌های دولت عثمانی در قبال امارت‌های کرد، نمود یافته است و از طریق آنها محققان و پژوهشگران از بسیاری از مسائل مربوط به تاریخ کرد و کردستان آگاهی پیدا می‌کنند.

چشم انداز:

روشن ساختن ویژگی‌های سیاسی و تمدنی دولت‌ها و امارت‌های کردستان: ویژگی سیاسی: با توجه به کشف منابع و اسناد فراوانی که در مورد دولت‌ها و امارت‌های کرد که حاوی اطلاعات ارزشمندی است، به دست آمده، مسیر تاریخی بسیاری از اطلاعات را که مورخان یک دهه پیش به ارث برده بودند، تغییر داده است. بنابراین، چشم انداز کنفرانس از این بعد، ساخت ساختار اطلاعات سیاسی این دولت‌ها و امارت‌های کردستان بر اساس اطلاعات موجود و اسناد جدید و نویافته است.

دومین و مهم‌ترین موضوعی که در این کنفرانس مورد بررسی قرار می‌گیرد، مبحث تمدن دولت‌ها و امارت‌های کردستان است

که تا کنون در بررسی تاریخی آن کمتر مورد توجه و بررسی قرار گرفته است. در واقع، تمدن سطح فکری و عمرانی را که هر فلتی به آن رسیده است روشن می‌کند و فلتها و مردمان بر اساس گسترش ویژگی های تمدنی خود در طول تاریخ و در نتیجه سطح درک آنها از واقعیت فعلی خود و آنچه به بشریت ارائه کرده‌اند سنجیده می‌شوند. بدون شک کردها در آن دوره تمدن خاص و ویژه خود را داشته‌اند و کردستان دارای آثار بسیار زیادی در حوزه تمدنی و فرهنگی است که شاید نتوان همه آنها را برشمرد. اما، فتاسفانه در مورد ویژگی های فرهنگی و تمدنی کردها کمتر نوشته شده است و به نوعی نقش فرهنگی و تمدنی آنها چه در حوزه قلمرو سرزمینی کردستان و چه در خارج از آن، مورد غفلت واقع شده است. شایان ذکر است که نگارش در این زمینه و پژوهش در مورد تمدن کردها بیانگر دیدگاه علمی کنفرانس حاضر است.

محورهای کنفرانس:

- ۱- تاریخ سیاسی دولت‌ها و امارت‌های کرد:
 ۱. دولت‌ها و امارت‌های اولیه کرد در دوره میانه «روادی، شدادی، حسنویه، عیاری (عنازی)، دوستکی - مروانی و دولت ایوبی در کردستان».
 ۲. روابط داخلی و خارجی دولت‌ها و امارت‌های کرد.
 ۳. پایان و سقوط اولین دوره امارت‌ها در کردستان «در دوره میانه».
 ۴. منابع بررسی تاریخ دولت‌ها و امارت‌های کرد در دوره میانه.
 ۵. نشانه‌های ظهور عصر جدید امارت‌ها در کردستان در قرن سیزدهم و چهاردهم میلادی.
 ۶. امارت‌های کردستان در عصر دو دولت «قره قویونلو» و «آق قویونلو» در قرن پانزدهم میلادی.
 ۷. امارت‌های کرد و درگیری عثمانی و صفوی در آغاز قرن شانزدهم میلادی.
 ۸. فرافین و فرمان‌های عثمانی مربوط به امارت‌های کرد.
 ۹. امارت‌های کرد در قراردادهای عثمانی با ایران.
 ۱۰. نقش امارت‌های کرد در جنگ‌های داخلی و خارجی عثمانی.
 ۱۱. روابط ایالت‌های عثمانی در کردستان با امارت‌های کرد.
 ۱۲. اصلاحات عثمانی و تأثیر آن بر امارت‌های کرد.
 ۱۳. نفوذ منافع کشورهای ابر قدرت در کردستان در آغاز قرن

نوزدهم میلادی و تأثیر آن بر آینده امارت‌های کرد.
۱۴. پایان دوران دوم امارت‌ها در کردستان در سال (۱۸۵۱م)
«علت‌ها و پیامدها».

دوم - تمدن، عمران و فرهنگ:

۱. تمدن و عمران (قلعه‌ها، شهرها، مدارس، جاده‌ها و پل‌ها، مسافرخانه‌ها، بازارها و ...).
۲. مراکز علمی کردستان در دوره میانه و جدید تحت حاکمیت دولت‌ها و امارت‌های کرد.
۳. مدارس کردی (اوقاف، برنامه‌های درسی، موضوعات علمی، علما و ...).
۴. امرا کرد و تشویق به حرفه نویسندگی و اهتمام به زبان و ادبیات کردی.
۵. اسناد و نسخ خطی کردی و خارجی در امارت‌های کردی.
۶. مشارکت امرا کرد در تألیف و نگارش مجموعه‌های شعری.

سوم - مدیریت:

۱. ساختار سازمانی دولت‌ها و امارت‌های کرد در دوره میانه.
۲. امارت‌های کرد در تقسیمات و سازمان‌های اداری عثمانی در قرن شانزدهم میلادی.
۳. تقسیمات اداری در داخل امارت‌های کرد.
۴. هرم اداری در امارت‌های کرد (موسسات و سمت‌های اداری در امارت‌های کرد: امیر، وزیر، کدخدا، کارگزار، قاضی، مفتی، منشی، ارتش و غیره).
۵. نقش امرا کرد در اداره سنجاق‌های خارج از کردستان (حاکمان، شاهزادگان سنجاق، آریالیقی، سران و غیره).
۶. امرا کرد و ارتش عثمانی.

چهارم - اقتصادی.

۱. منابع اقتصادی دولت‌ها و امارت‌های کردستان.
۲. اقتصاد روستایی کردها.
۳. منابع طبیعی.
۴. مالیات و هزینه‌ها.
۵. تجارت.
۶. صنعت.

پنجم، زندگی اجتماعی:

۱. شهری و روستایی.
۲. طایفه کرد: «طوایف کرد در سایه امارت‌های کرد»
۳. تنوع قومیتی در کردستان.
۴. سیاست افرا کرد در قبال مؤلفه‌های دینی و مذهبی
۵. زندگی دینی و طریقه‌های تصوف.

شبه نامه نگارش مقالات:

۱. کمیته عملی کنفرانس، مقالات را به زبان‌های کردی، عربی، انگلیسی، ترکی و فارسی دریافت می‌کند.
۲. خلاصه پژوهش نباید بیشتر از (۵۰۰) واژه باشد. کلمات کلیدی، بایستی ۵ واژه باشد.
۳. حجم مقاله نباید بیشتر از (۱۰۰۰۰) کلمه باشد.
۴. قلم‌های زیر برای نوشتن مقالات پژوهشی استفاده گردد: برای کردی (Unicode)، عربی (Simplified Arabic) و انگلیسی (Times New Roman).
۵. مقالات با روش علمی معروف به (روش هاروارد) نگارش شوند.

تواریخ مهم:

۱. ارسال چکیده پژوهش تا تاریخ: ۱ نوامبر ۲۰۲۲.
۲. پذیرش یا عدم پذیرش چکیده پژوهش: ۱۵ نوامبر ۲۰۲۲.
۳. ارسال فایل کامل مقاله تا تاریخ: ۱ فوریه ۲۰۲۳.
۴. اطلاعیه قبول یا رد پژوهش در تاریخ: ۱ مارس ۲۰۲۳.
۵. کنفرانس در تاریخ (۳ و ۴ مه ۲۰۲۳) برگزار خواهد شد.

هزینه‌ها:

کلیه هزینه‌های اقامت به جز هزینه‌های سفر، بر عهده کنفرانس است.

تماس:

مکاتبات به آدرس پستی زیر ارسال شود:

(hum.isc2023@uoz.edu.krd)

برای اطلاعات بیشتر می‌توانید با شماره زیر تماس بگیرید:

(+964 (0) 1550 536 751)

کمیته علمی

رئیس کنفرانس	اقلیم کردستان/ عراق	زاخو	د. هوگر طاهر توفیق	۱.
رئیس مرکز مطالعات کردی زاخو	اقلیم کردستان/ عراق	زاخو	د. عبدالسلام نجم الدین عبد الله	۲.
رئیس کمیته علمی	اقلیم کردستان/ عراق	زاخو	د. نزار آیوب حسن	۳.
عضو	اقلیم کردستان/ عراق	صلاح الدین	د. خلیل علی مراد	۴.
عضو	اقلیم کردستان/ عراق	زاخو	د. حسین عثمان عبد الرحمن	۵.
عضو	اقلیم کردستان/ عراق	زاخو	د. دیار عبد الکریم سعید	۶.
عضو	اقلیم کردستان/ عراق	زاخو	د. فرست مرعی اسماعیل	۷.
عضو	اقلیم کردستان/ عراق	زاخو	د. شوکت عارف محمد	۸.
عضو	اقلیم کردستان/ عراق	زاخو	د. خضیر عباس محمد	۹.
عضو	اقلیم کردستان/ عراق	زاخو	د. خطاب اسماعیل احمد	۱۰.
عضو	اقلیم کردستان/ عراق	زاخو	د. شیرزاد زکریا محمد	۱۱.
عضو	اقلیم کردستان/ عراق	زاخو	د. لولاف مصطفی سلیم	۱۲.
عضو	اقلیم کردستان/ عراق	زاخو	د. غسان ولید مصطفی	۱۳.
عضو	اقلیم کردستان/ عراق	زاخو	د. فاخر حسن یوسف	۱۴.
عضو	اقلیم کردستان/ عراق	زاخو	د. طارق احمد شیخو	۱۵.
عضو	اقلیم کردستان/ عراق	زاخو	د. عثمان عبدالکریم عمر	۱۶.
عضو	اقلیم کردستان/ عراق	زاخو	د. ائین محمد حسن	۱۷.
عضو	اقلیم کردستان/ عراق	زاخو	د. محمد عبد القادر حسین	۱۸.
عضو	اقلیم کردستان/ عراق	زاخو	د. کامران ابراهیم خلیل	۱۹.
عضو	اقلیم کردستان/ عراق	کویه	د. حیدر لشکری	۲۰.
عضو	اقلیم کردستان/ عراق	سوران	د. هیمن عمر احمد	۲۱.
عضو	ایران	دانشگاه علامه طباطبایی	د. اسماعیل شمس	۲۲.
عضو	آمریکا	Southern Methodist University	د. صبری آتش	۲۳.
عضو	جمهوری ترکیه	Bitlis Eren Üniversitesi	د. فاتح گنچر	۲۴.
عضو	جمهوری ترکیه	Mardin Artuklu Üniversitesi	د. ارجان گوموش	۲۵.
عضو	جمهوری ترکیه	Muş Alparslan Üniversitesi	د. ارجان چاغلایان	۲۶.
عضو	جمهوری ترکیه	Bingöl Üniversitesi	د. عمر توکوش	۲۷.
عضو	جمهوری ترکیه	Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi	د. متین اتماجا	۲۸.
عضو	جمهوری ترکیه	Mardin Artuklu Üniversitesi	د. اردال چیفتچی	۲۹.
عضو	جمهوری ترکیه	Mardin Artuklu Üniversitesi	د. فصیح دینچ	۳۰.
عضو	جمهوری ترکیه	Mardin Artuklu Üniversitesi	د. اکرم آکمان	۳۱.
عضو	جمهوری ترکیه	Bingöl Üniversitesi	د. نوزاد کلش	۳۲.
عضو	جمهوری ترکیه	Munzur Üniversitesi	د. یالچن چاکماک	۳۳.
عضو	جمهوری ترکیه	Yozgat Bozok Üniversitesi	د. یوسف بالوکن	۳۴.
عضو	جمهوری فرانسه	Inalco's Eurasian Studies	د. ساشا السنجاکلی	۳۵.
عضو	جمهوری ترکیه	Hakkâri Üniversitesi	د. یاشار کاپلان	۳۶.
عضو	جمهوری ترکیه	Dicle Üniversitesi	د. عبدالسلام ارتکین	۳۷.
عضو	جمهوری ترکیه	Bingöl Üniversitesi	عبدالله دمیر	۳۸.

کمیته آماده سازی کنفرانس / دانشگاه زاخو

۱. د. ماجد محمد یونس
۲. د. شنگان قاسم حسن
۳. جمعة محمد قادر
۴. وارهيل إسماعيل عمر
۵. کاروان صالح ویسی
۶. کاوان عمر اسماعیل
۷. هژار عبد الله حسين
۸. سليمان شفيق
۹. عمر عبد الرحمن عمر
۱۰. ژیهات قادر حسن
۱۱. وحید نعمت رمضان
۱۲. پاله عیسی
۱۳. وارهيل عبدالباقي
۱۴. جگرخوین جمیل امین
۱۵. محمد حجي حميد

Zakho Centre
for Kurdish Studies
سەنتەری زاخو یۆ ئەکۆلینین کوردی

✉ zcks@uoz.edu.krd ☎ +964(0)751 536 1550
📍 Iraq- Kurdistan region, Zakho- Univesity of zakho

